

شاخص جهانی محیط نیکوکاری ۲۰۲۲

دانشگاه ایندیانا، مدرسه نیکوکاری
خانواده لیلی

ترجمه توسط اطلس خیر ایران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۴۰ تغییرات جهانی و تأثیر آن بر نیکوکاری

۴۲ ایجاد بسترها

۴۴ تغییرات در بازه‌های زمانی ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰

۴۷ تغییرات بر اساس عوامل در بازه‌های زمانی ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰

۵۳ تغییرات بر اساس منطقه در بازه‌های زمانی ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰

۵۴ نگاهی به آینده

۴۶ راهنمایی‌ها و محدودیت‌ها برای پژوهش‌های آتی

۵۸ روش‌شناسی

۶۱ تقدیر و تشکر

۶۸ منابع

۲ خلاصه جامع

۵ شاخص جهانی محیط نیکوکاری چیست؟

۶ محیط ممکن نیکوکاری چیست و چگونه سنجیده می‌شود؟

۶ عوامل مورد مطالعه در گزارش

۱۱ نتایج بر اساس عوامل

۱۶ همه‌گیری کووید ۱۹ و تأثیر آن بر نیکوکاری

۲۰ نتایج بر اساس منطقه

۳۰ نیکوکاری غیررسمی

۳۹ نتایج بر اساس اقتصاد

شاخص جهانی محیط نیکوکاری (GPEI) در سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد که محیط نیکوکاری در سطح جهانی بهبودی جزئی را تجربه کرده است؛ البته این امر در همه جا یکسان نیست. گزارش‌های کشورهای و منطقه‌ای نشان می‌دهد که وجود یک محیط نظارتی سازگار و توانمند، همکاری دولتی، سنت‌های نیکوکاری قوی و ارزش‌های اجتماعی برای تقویت و رشد فعالیت‌های خیرخواهانه ضروری است. در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۲۰، جهان شاهد بلایای طبیعی عظیم، درگیری‌های مسلحانه، شوک‌های اقتصادی، ناآرامی‌های سیاسی، بحران‌های مهاجرتی مختلف و همه‌گیری جهانی یک بیماری بود. در سراسر جهان در هر کشور و با هر اقتصادی، مردم، با کمک به یکدیگر، این چالش‌ها را از سر گذراندند؛ حال چه مستقیم و چه از طریق سازمان‌های خیریه. در حالی که نقش فزاینده فعالیت‌های خیرخواهانه به رسمیت شناخته شده است، لازم است به فضای مقررات، سیاست‌ها، عوامل اقتصادی و فرهنگ‌ها توجه بیشتری شود؛ تا محیطی مناسب برای رشد نیکوکاری فراهم آید. نتایج گزارش پیش رو حاکی از آن است که، در سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰، ۶۲ درصد از ۹۱ کشور و اقتصادهای موجود فضای ممکن برای اقدامات خیرخواهانه داشتند؛ با وجود این کارشناسان نیمی از این کشورها کاهش رشد اقتصادی ناشی از همه‌گیری کرونا را گزارش کرده‌اند. علاوه بر این، علی‌رغم نیازهای نوپدید و حمایت‌های مالی قابل توجهی که از جانب نیکوکاران و سازمان‌های خیریه فراهم شده است، یک‌سوم از این ۹۱ اقتصاد، محدودیت‌هایی برای جریان‌های نیکوکاری برون‌مرزی گزارش کردند. بنابراین با نگاهی به آینده، فردای فعالیت‌های نیکوکارانه احتمالاً با مشارکت و همکاری، فناوری‌های جدید و دیجیتالی شدن نیکوکاری در سراسر جهان توصیف خواهد شد.

بررسی اجمالی گزارش شاخص جهانی محیط نیکوکاری (GPEI 2022)

۹۱

- ۹۱ کشور و اقتصاد مورد مطالعه قرار گرفته‌اند: گزارش پیش رو به سنجش محیط ممکن نیکوکاری در ۹۱ کشور و اقتصاد در دوره‌ای سه ساله، از ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰، می‌پردازد.

- این گزارش محیط نیکوکاری را، از طریق شش عامل و با استفاده از نمره‌ای در مقیاس ۱ (کمترین میزان مطلوبیت) تا ۵ (مطلوب‌ترین حالت)، ارزیابی می‌کند:

- سهولت فعالیت سازمان‌های خیریه
- مشوق‌های مالیاتی
- جریان‌های نیکوکاری برون مرزی
- محیط سیاسی
- محیط اقتصادی
- محیط فرهنگی-اجتماعی

۳/۵

- سه‌پنجم اقتصادها از فضای نیکوکاری مطلوب را گزارش کرده‌اند: شصت و دو درصد از کشورها و اقتصادهای گنجانده شده در گزارش GPEI ۲۰۲۲ از محیطی مطلوب برای فعالیت‌های خیرخواهانه خبر داده‌اند (امتیاز ۳/۵۰ یا بالاتر).

۳.۶۳

- میانگین نمره کلی ۳/۶۳ است: در سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ در بین شش عامل، سهولت فعالیت سازمان خیریه (۳/۹۷) بالاترین میانگین جهانی و محیط اقتصادی (۳/۴۶) کمترین آن را کسب کرد

تغییرات محیط نیکوکاری در بازه‌های زمانی ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰:

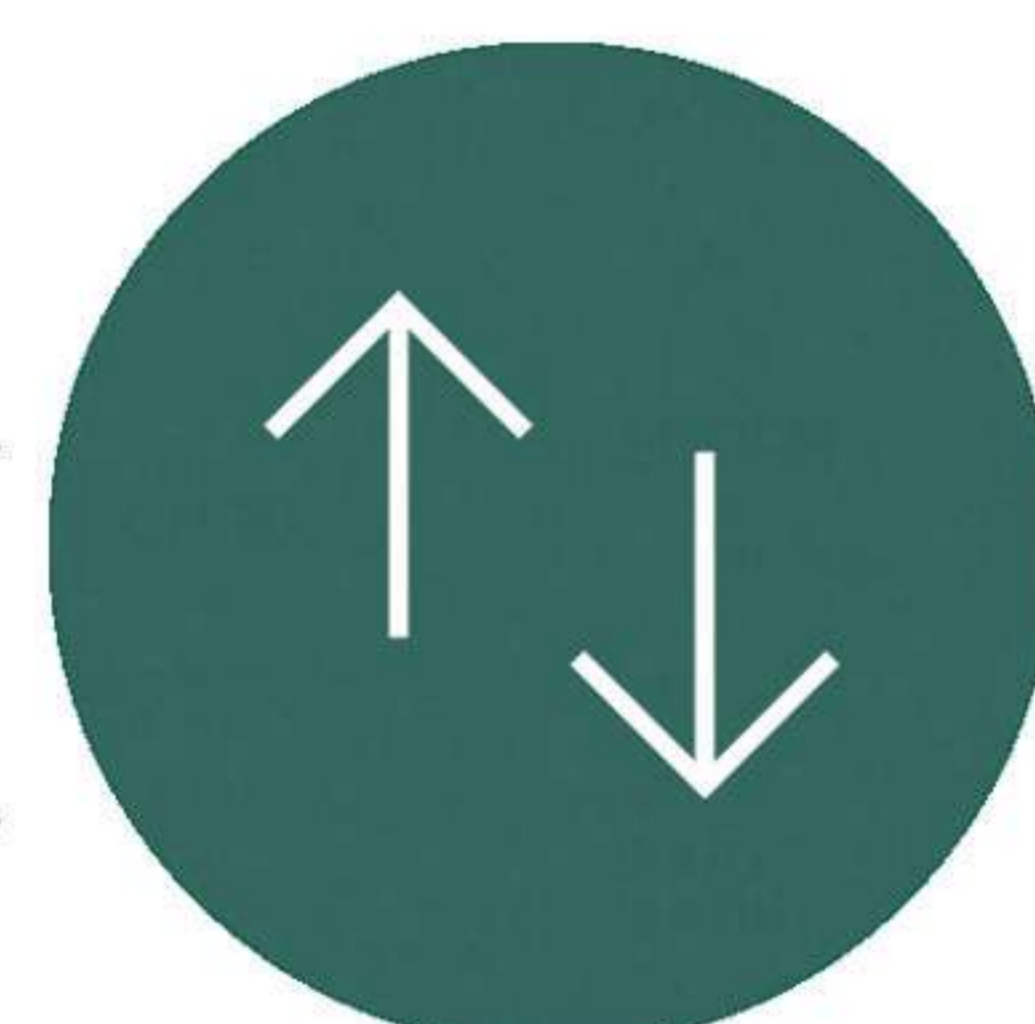
• محیط کلی نیکوکاری از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ اندکی بهبودیافته است: مقایسه ۷۹ اقتصاد موجود، در گزارش مشابه سال ۲۰۱۸ و سال ۲۰۲۲، نشان داد محیط نیکوکاری جهانی بهبودی کلی (از میانگین امتیاز ۳/۶۴ در ۲۰۱۴-۲۰۱۷ به ۳/۶۷ در ۲۰۱۸-۲۰۲۰) پیدا کرده است.

• محیط سیاسی بهبود پیدا کرده و از بخش‌های برون‌مرزی کاسته شده است: در میان پنج عامل مطالعه‌شده در هر دو گزارش سال ۲۰۱۸ و ۲۰۲۲، محیط سیاسی بیشترین افزایش امتیاز را در سراسر جهان کسب کرده (۲/۸٪)؛ در حالی که محیط بخش‌های برون‌مرزی بیشترین کاهش امتیاز را بین ۲۰۱۴-۲۰۱۷ و ۲۰۱۸-۲۰۲۰ داشته است (۱/۹٪-).

• پیشرفت در برخی مناطق با پسرفت در برخی دیگر سربه‌سر شد: در سطح منطقه‌ای، کشورهای بالکان، شمال اروپا، آسیای جنوبی و جنوب شرقی و نیز جنوب صحرای آفریقا (بین سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ و ۲۰۲۰-۲۰۱۸) پیشرفت‌هایی در محیط نیکوکاری تجربه کردند؛ با این حال، چنین پیشرفت‌هایی با کاهش جزئی فعالیت‌های نیکوکاری در کانادا و ایالات متحده، آمریکای لاتین، خاورمیانه و شمال آفریقا، اقیانوسیه و جنوب اروپا سربه‌سر شد.

• افزایش یافته‌ها:

کشورهای بالکان
شمال اروپا

جنوب و جنوب شرقی آسیا
جنوب صحرای آفریقا

• کاهش یافته‌ها:

کانادا و ایالات متحده

آمریکای لاتین

خاورمیانه و شمال آفریقا

اقیانوسیه

اروپای جنوبی

• در یک‌سوم ۷۹ اقتصاد بررسی‌شده، فضا برای فعالیت‌های خیرخواهانه کاهش یافته است: در یک‌سوم از ۷۹ کشور و اقتصادی که در گزارش ۲۰۱۸ و گزارش ۲۰۲۲ گنجانده شده‌اند، به دلیل تغییرات مختلف (مانند بی‌ثباتی سیاسی، آزار و اذیت دولتی و کمپین‌های منفی-به‌ویژه علیه سازمان‌های حقوق بشر و دیده‌بان- و نیز محدودیت در تأمین مالی‌های خارجی)، محیط سیاسی ممکن برای اقدامات خیرخواهانه رو به افول رفته است.

شاخص جهانی محیط نیکوکاری چیست؟

نیکوکاری در سراسر جهان در حال رشد است و تحول آن تابع عوامل کمتر شناخته شده‌ای مثل بسترهای قانونی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است. شاخص جهانی محیط نیکوکاری (GPEI) این عوامل را جای گذاری می‌کند تا فهمی از چگونگی رشد و تحول و امکان‌های فعال کردن بیشتر و بهتر نیکوکاری به دست دهد. GPEI، با مطالعه موانع و امکان‌ها و افراد و سازمان‌هایی که در حوزه فعالیت‌های خیریه‌ای کار می‌کنند یا از آن‌ها حمایت می‌کنند، محیط نیکوکاری را در یک کشور و در سراسر کشورها ارزیابی می‌کند.

گزارش GPEI ۲۰۲۲، با سنجش امکان‌ها و موانع قانونی، سیاسی، اقتصادی، و اجتماعی-فرهنگی موجود بر سر راه فعالیت‌های خیریه، در مورد محیط نیکوکاری در ۹۱ کشور و اقتصاد سراسر جهان (با هر سطحی از درآمد و رشد) اطلاعات جامعی ارائه می‌دهد. این گزارش از پرسش‌نامه‌ای استاندارد استفاده می‌کند که به دست متخصصان هر کشور تکمیل شده و مورد بررسی عمیق منتقدان منطقه‌ای و مطالعه دقیق شورای مشورتی جهانی قرار گرفته است.

گزارش GPEI ۲۰۲۲ محیط نیکوکاری را طی سه سال، بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰، بررسی می‌کند؛ زمانی که جهان شاهد بلایای طبیعی در مقیاس بزرگ، درگیری‌های مسلحانه، بحران‌های اقتصادی، فساد در سطح کشورها، بحران‌های مختلف مربوط به مهاجرت، و بحران بهداشت جهانی بود. گزارش پیش رو تمام ۷۹ کشوری را که در گزارش ۲۰۱۸ گنجانده شده بودند پوشش می‌دهد و علاوه بر آن ۱۲ اقتصاد دیگر را نیز بررسی می‌کند. این ۹۱ اقتصاد، که در ۱۴ منطقه جغرافیایی گروه‌بندی شده‌اند، ۸۵ درصد از جمعیت جهان، ۹۵ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی (GDP) و ۴۱ درصد از کل اقتصادهای جهان را در سال ۲۰۲۰ تشکیل می‌دهند.

با مشارکت بیش از ۱۰۰ کارشناس در سراسر جهان، این شاخص تلاشی جامع، برای بررسی محیط ممکن نیکوکاری در ۹۱ اقتصاد (هم قبل و هم در طول همه‌گیری کووید ۱۹) محسوب می‌شود. گزارش حاضر، با بهره‌گیری از این شاخص، قصد دارد چگونگی سازگاری اقدامات خیرخواهانه با آینده جهان پس از همه‌گیری بیماری کرونا را بررسی کند.

گزارش پیش رو، در کنار گزارش GPEI ۲۰۱۸، چارچوبی منسجم و بینشی به‌روز به دست می‌دهد؛ تا درک ما را، از نحوه تعامل عوامل مؤثر در بهبود یافتن یا محدود شدن محیط نیکوکاری در سطح کشور و منطقه، افزایش دهد. GPEI ابزاری مفید و رایگان برای توسعه سیاست‌هایی است که از رشد نیکوکاری در عصر چالش‌های بهداشتی و اقتصادی-زمانی که زمامداران بخش‌های مختلف به دنبال فرصت‌های مناسب برای پرداختن به اولویت‌های محلی و جهانی هستند- حمایت می‌کند.

محیط ممکن نیکوکاری چیست و چگونه سنجیده می‌شود؟

با توجه به نقش منحصربه‌فرد نیکوکاری در حمایت از توسعه پایدار، علاقه‌ای روزافزون، نسبت به درک شرایطی که نیکوکاری در آن امکان رشد دارد و موانعی که فعالیت‌های خیرخواهانه را در کشورها محدود می‌کند، پدید آمده است. این موضوع از زمان شروع همه‌گیری کرونا ضروری‌تر می‌نماید؛ چراکه جوامع در سراسر کشورها با چالش‌های بی‌سابقه‌ای روبه‌رو شده‌اند. پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که ایجاد محیطی مثبت برای اقدامات نیکوکارانه غالباً تحت‌تأثیر عوامل بیرونی قرار می‌گیرد؛ از جمله چارچوب قانونی و نظامی، استحکام سیاسی، نظارت بر فساد، کارآمدی دولت، شرایط اقتصادی و ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی (تیندوا، مونیکو و روبن، ۲۰۰۳؛ مور و روتزن، ۲۰۱۱؛ آناند و هیلینگ، ۲۰۱۴؛ اپرلی و لی، ۲۰۱۵؛ گارسیا، اوسیلی و کو، ۲۰۱۹)؛ با این حال، تحقیقات جهانی مقایسه‌ای، که عوامل بیرونی مختلف مؤثر بر محیط نیکوکاری در کشور را بررسی کرده باشند، همچنان محدود و انگشت‌شمارند.

محیط ممکن نیکوکاری چیست؟

مطابق آنچه در گزارش GPEI سال ۲۰۱۸ توضیح داده شده، «محیط ممکن نیکوکاری شرایطی را فراهم می‌آورد که امکان‌ها و محدودیت‌های موجود (در راستای فعالیت‌های خیرخواهانه) تأثیری پایدار، مؤثر، مثبت و برانگیزنده بر توان و تمایل افراد و سازمان‌ها اعمال کنند. چنین محیط برانگیزنده‌ای نتیجه ترکیبی از عوامل مرتبط است که به‌واسطه سیاست‌گذاری‌های هوشمندانه نهادهای دولتی، تاریخی، فرهنگی و اجتماعی-سیاسی و نیز منابع، سنت‌ها و میراث‌های یک کشور یا اقتصاد به وجود می‌آیند».

عوامل مورد مطالعه در گزارش:

در گزارش GPEI سال ۲۰۲۲، محیط نیکوکاری، در بازه زمانی ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ و از منظر شش عامل، بررسی شده است: آسانی فعالیت سازمان‌های نیکوکاری، مشوق‌های مالیاتی کمک‌های مالی، جریان‌های نیکوکاری بین‌المللی، محیط سیاسی، محیط اقتصادی و محیط اجتماعی-فرهنگی نیکوکاری؛ این شش عامل شرایط گوناگون مؤثری بر ایجاد فضای مثبت نیکوکاری را اندازه‌گیری می‌کنند.

۱. سهولت فعالیت سازمان‌های نیکوکاری بر قوانین و مقررات مربوط به تشکیل، فعالیت و انحلال سازمان‌های خیریه متمرکز است.
۲. مشوق‌های مالیاتی مقررات، مالیات‌های مرتبط با کمک‌های مالی را بررسی می‌کنند.
۳. جریان‌های نیکوکاری بین‌المللی، قوانین و مقررات مربوط به امکانات و موانع دریافت کمک مالی برون‌مرزی را ارزیابی می‌کند.
۴. محیط سیاسی روابط بین دولت و سازمان‌های خیریه و نیز سیاست‌ها و اقدامات عمومی دولت را، که به نیکوکاری مربوط می‌شود، می‌سنجد.
۵. محیط اقتصادی شرایط اقتصادی ای را بررسی می‌کند که مشوق یا مانع کمک‌های افراد و نهادهای اجتماعی می‌شوند.

این شش عامل از طریق یازده سؤال شاخص ارزیابی شدند. کارشناسان ۹۱ کشور جزئیات دقیقی را در پاسخ به این سؤالات شاخص در سطح هر کشور و اقتصاد فراهم کردند. آنان هر شاخص را با استفاده از امتیازهایی در مقیاس ۱ (کمترین مطلوبیت) تا ۵ (بیشترین مطلوبیت) ارزیابی کردند و سپس از این امتیازها برای به دست آوردن امتیازهای جدید در سطح اقتصادی، منطقه‌ای و جهانی استفاده کردند. در نهایت، امتیازها و اطلاعات مرتبط با سطح کشوری، به‌وسیله کارشناسان و در سطح منطقه‌ای و جهانی، مورد بحث و ارزیابی قرار گرفتند؛ تا اعتبار امتیازهای به‌دست‌آمده بیشتر شود. برای اطلاعات دقیق‌تر، به بخش روش‌شناسی این گزارش مراجعه فرمایید.

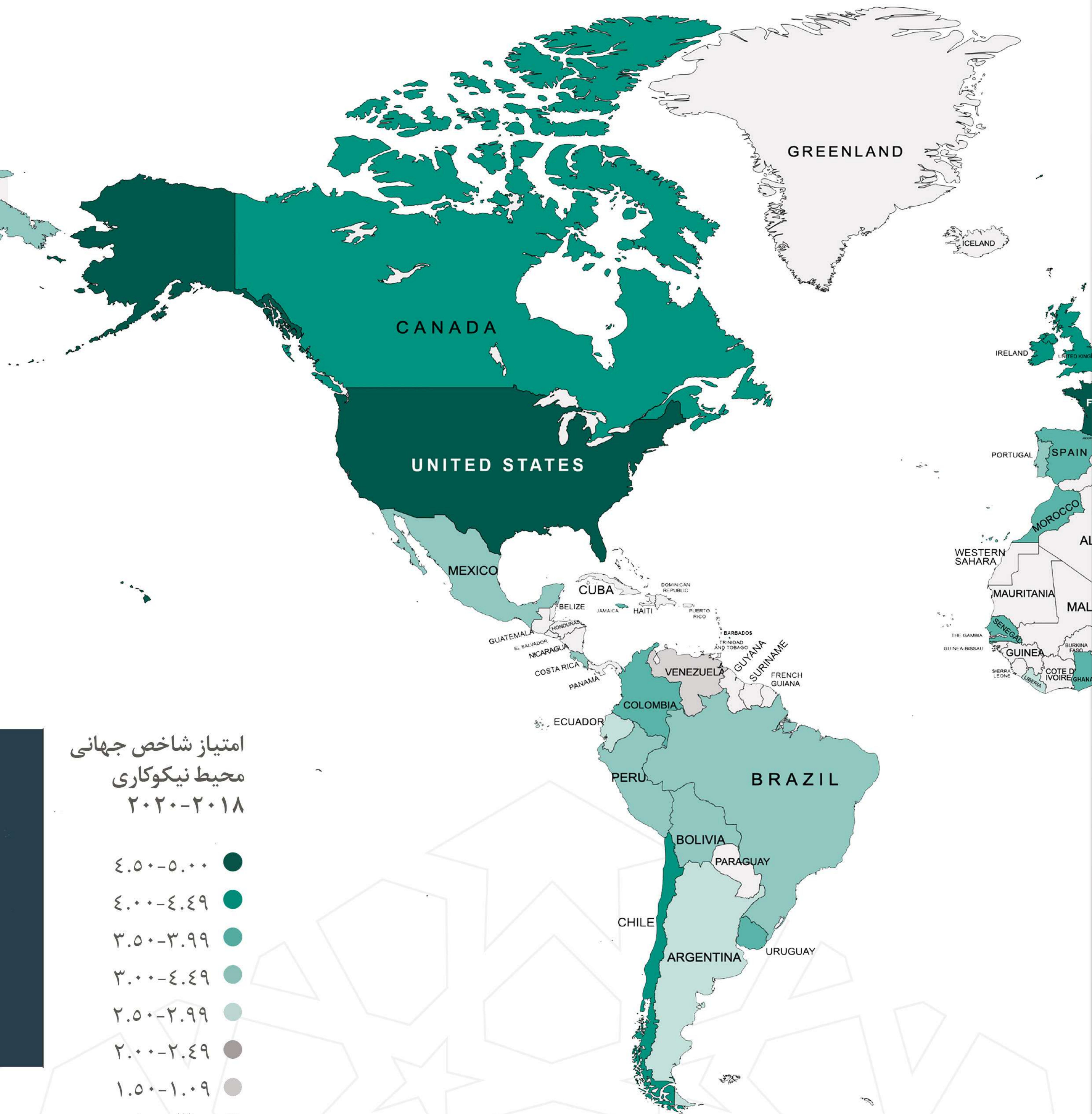
چه چیزی در گزارش پیش رو جدید است؟

این گزارش محیط نیکوکاری را در ۹۱ اقتصاد تجزیه و تحلیل می‌کند و این یعنی ۱۲ اقتصاد به گزارش پیشین (گزارش سال ۲۰۱۸) اضافه شده است. این افزایش تعداد کشورهای مورد بررسی موجب شده که تحلیل در سطح منطقه‌ای در ۱۴ منطقه انجام شود و اطلاعات دقیق‌تری در مورد روندهای منطقه‌ای نیکوکاری به دست آید. به این منظور، برای نخستین بار، ۱۴ جلسه منطقه‌ای برگزار شد، که در آن‌ها کارشناسان کشوری و منطقه‌ای در مورد روندهای کلیدی و رشد نیکوکاری در هر منطقه بحث و گفتگو کردند.

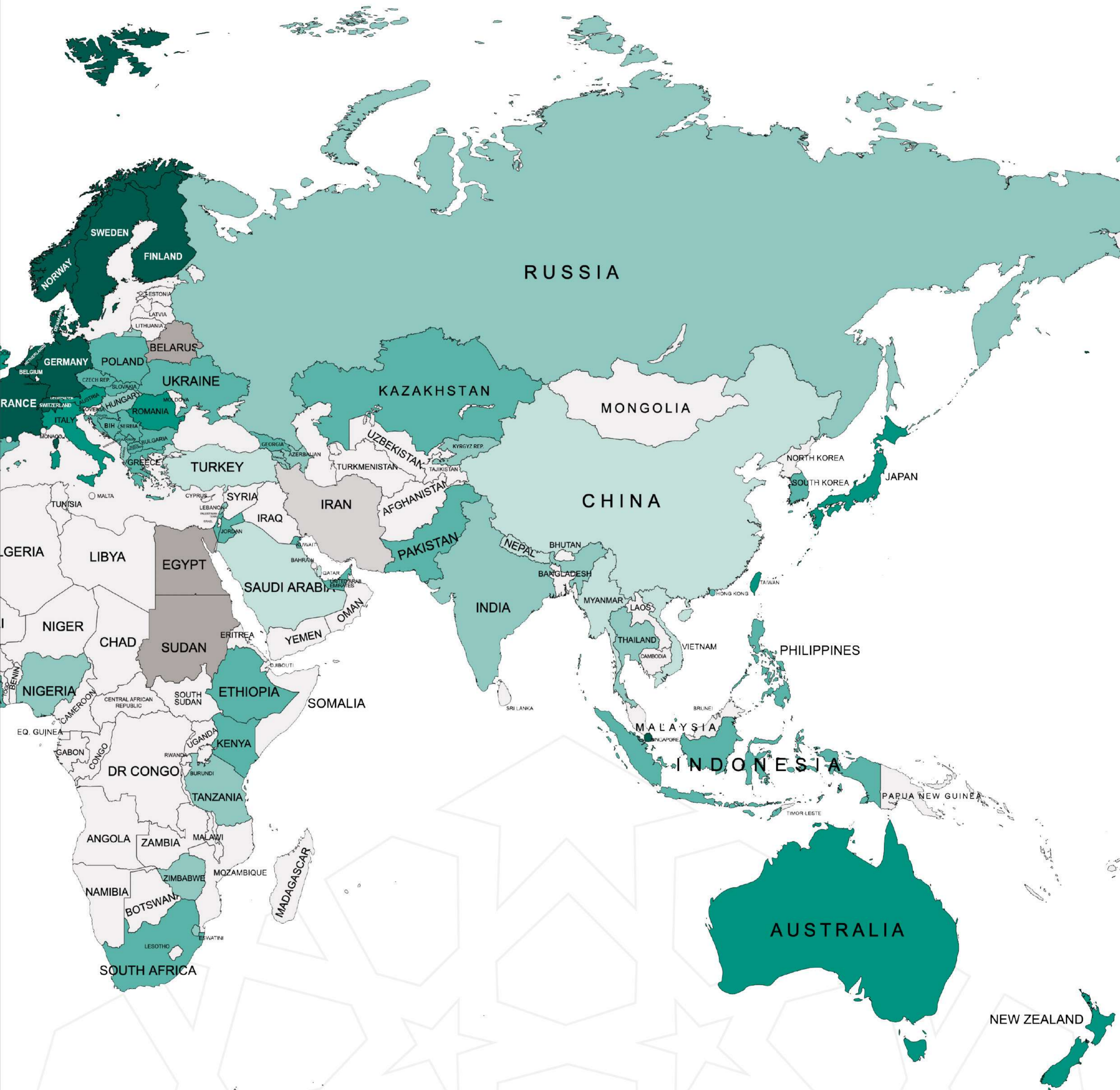
گزارش GPEI سال ۲۰۲۲ یک عامل جدید به نام «فضای اقتصادی نیکوکاری» را معرفی کرد. این تغییر ارزیابی محیط ممکن نیکوکاری بر اساس پنج عامل دیگر (شامل سهولت فعالیت سازمان‌های خیریه، مشوق‌های مالیاتی کمک‌های مالی، جریان‌های نیکوکاری برون‌مرزی یا بین‌المللی، محیط سیاسی و محیط اجتماعی-فرهنگی نیکوکاری) را، که در گزارش سال ۲۰۱۸ بررسی شده بودند، غنی‌تر کرد.

گزارش GPEI سال ۲۰۲۲ به تحلیل چگونگی تغییر محیط نیکوکاری، در ۷۹ کشوری که در گزارش سال ۲۰۱۸ بررسی شده بودند، ادامه می‌دهد و به بررسی این تغییرات در بازه زمانی بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ (و در برخی از کشورها تا مارس ۲۰۱۸) می‌پردازد.

در گزارش GPEI سال ۲۰۲۲ از کارشناسان هر کشور خواسته شد تا اطلاعاتی را، در مورد واکنش‌های خیرخواهانه کشورشان به همه‌گیری ویروس کووید ۱۹، به اشتراک بگذارند؛ خلاصه‌ای از این اطلاعات در این گزارش گنجانده شده است.

گزارش شاخص جهانی محیط نیکوکاری سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد که، در بازه زمانی سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ و ۲۰۱۸-۲۰۲۰، تغییرات چندانی در محیط نیکوکاری سطح جهانی رخ نداده است. محیط نیکوکاری جهانی در دوره ۲۰۱۸-۲۰۲۰ نسبتاً مطلوب بوده و امتیاز ۳٫۶۳ را کسب کرده است.

منبع: دانشگاه ایندیانا، مدرسه نیکوکاری خانواده لیلی، شاخص جهانی محیط نیکوکاری سال ۲۰۲۲.
توجه: داده‌های مربوط به ۹۱ اقتصاد گنجانده شده است و هیچ اقتصادی در مقیاس ۱ تا ۵ امتیاز، نمره‌ای کمتر از ۱٫۵ کسب نکرده است.

خیرایران

تماس با ما

atlas.kheir.ir

atlas@kheir.ir

ble.ir/atlaskheir

eitaa.com/atlaskheir